

ספר מורה נבוכים - חלק א פרק 1

ה'ירידה' וה'עליה' - שני שמות מונחים בלשון העברי לעניין ידוע. כי כשיעתך הגוף ממוקם אל מקום שפל ממנו, יאמר 'ירד', וכשיעתך מקום אל מקום גבוה ממנו, יאמר 'עליה'. ואחר כן הושאלו שני השמות האלה לגדולה ולעוצם, עד שכשתשפל מעלה האיש - יאמר 'ירד', וכשתגבה מעלה, אתה תרד וכו', ואמר, "ונתנך" אלהיך עליון על כל גוי הארץ", ואמר, "ויגדל" את שלמה למללה"; וכבר ידעת רוב עשותם ז"ל, "עלין בקדש ולא מוריידין"; ועל זה הצד עוד יעשה בירידת העיון והיות האיש פונה במחשבתו אל עניין פחות מאוד - אמר ש'ירד' - וכן כשיפנה במחשבתו אל עניין מעולה ונכבד - יאמר, 'עליה':

וכאשר ה'יינו' - המן האנשים - למטה שבתחתיות במקומות ובמעלה המציאה בערך לסובב, והוא ית' - במעלה שבعلויונם לפי אמיתת מציאות גודלה עצמה (לא עליונות מקום), זרוצה ית' במא שרצה - הגע חכמה ממנה והשפעת נבואה על קצטנו - קרא שרות הנבואה על הנביא או שכון השכינה במקומות, 'ירידה', וקרא העלות עניין הנבואה ההיא מן האיש או סור השכינה מן המקום, 'עליה'; וכל 'ירידה' ו'עליה' שתמצאים מיוחסות לבורא ית', אמן הרצון בהם - זה העניין:

וכשהתדרך מכח באומה או באקלים, כפי רצונו הקדום, אשר יקדימו ספרי הנבואה - קודם ספר המכחה היא - לספר שהאלוה פקד מעשייהם ואחר כן הוריד בהם העונש, יכנה העניין הזה גם כן ב'ירידה', להיות האדם שפל ונבזה שיפקדו מעשייו ויענש עליהם, לולא הרצון. כבר התברר זה בספר הנבואה ונאמר, "מה אנש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקנו וכו'". רומז על זה העניין. ולזה יכנה זה העניין ב'ירידה' - אמר, "הבה נרדה ונבלת שם שפטם" "ירד" לראות "ארדה נא ואראה" והענין כלו - בוא העונש באנשי השפל: ואמנם העניין הראשון - רצוני לומר, עניין הנבואה והכיבוד - הרבה, "ירדתי ודיברתי עמר" "ירד" על הר סיני" ירד לעניין כל העם", "ויעל עליו אלוהים", "ויעל אלוהים מעל אברהם": אבל אמרת, "זמשה עלה אל האלוהים" - הוא מן העניין השלישי (מצורף אל היוטו גם כן 'עליה' אל ראש ההר' אשר ירד עליו האור הנברא) - לא שהאלוה ית' יש לו מקום יעלה אליו העולה או ירד ממנו - יתעלה מדמיוני הסכלים עלייו רב!

(1) ספר ישראל קדושים - אות '

ובשבת ניתנה תורה שבכתב שהוא התחלת הקודשה שב עמוקKi האיש הישראלי מצד שורש נשמו חלק אלה ממעל - והקבלת אהבה בפורים הוא אתורה שבעל פה דעל זה היה כפיטת ההר שהוא קשה וצריך יגעה גדולה ומגו שאמרו בתנומא (פרשת נח ג') והוא הכנסת הקודשה לבב מצד השם יתברך גם בעל כرحمם שהיה מיד בקבלה תורה שבכתב נקבע בקרב לבב שורש קדושת התורה בכל מעמקיו, שעל ידי זה הם יגעים בה יום ולילה, כי מרגישים ויודעים שהוא מקור חייהם, וכל מה שנבע מלבב הכל הוא תורה שלימה, דזהו התורה שבעל פה שחכמי ישראל הם מחדשים. וגם בכל נפשישראל אפילו העמץ הארץ ייש איזה שורש מדה, שעל ידי זה הם מתדקבים לתלמידי חכמים, והتلמיד חכם האמתי אמרו עליו (אבות ד', א') איזהו חכם הלומד מכל אדם, והיינו דוקא אדם מישראל הקרים אדם. דבר כל אחד יש איזה שורש מחכמת תורה שבעל פה, שהוא עצמו אינו יודע רק החכם יכול ללמידה ממנו. כמו כל ה'יינו' דאמר' אינש' הנזכר בגמרה שנקבעו בתורה שבעל פה:

(1) ספר עשרה מאמרות – חיקור דין חלק ב' פרק ט"ז

איתא בשקלים ירושלמי פרק ו' רבינו בן אחוי רבינו דריש ממולאים בתרישיש על הלוחות שבין כל דבר ודבר דקדוקיה ואוטויתיה של תורה איך שיבן זהה מסכים עם הנדרש בבעל פסוק התורה והמצוא אשר כתבתו שכלם ניתנו למשה בסיני ומאותה שעה קרי בהו אשר כתבתו ולמו דברים כפstan שלמלא זהמת הנחש כבר היהת כל התורה נתונה בלבו של אדם וזרעו כמו שאנו מקיים ממנה לעוד ירמיה שאמר נתתי תורה בקרבם ועל לבם אכתבנה והכוונה כי התורה בקרב לבני מתנה היא וקריות ההסירה אמנם במוח שהוא מכון על הלב וקרא זה אל זה לקול צמורי עולים וירודים באורת סתום כנודע תפוח מכתב אלהים לא תזוז משם לעולם זהה סוד התפילין במקומות הלב ומקום המוח כי משאבינו השלים העצמי הוצרכו לדוגמתו מבחוץ ועל זה נאמר שימני כחותם על לבך בארנוו במאמר אם כל ח'. ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זהמתן ולפי שמקל העולם לא פסקה הוזקקו ללוחות הברית. אי נמי כיוון שנעשה לנו חורין מן המות מן היסורים וכן המלכיות הנה שב לבבנו ושכלנו עצם השם לטוהר ואנו חבלנו בעצמנו כשאמנו למשה ואל דבר עמו אלהים פן נמות ומאז ניתנה תורה להכתב על לוחות האבן להסיר ממן לב האבן על כן אמרו שלא הייתה תורה משתכחת מישראל אל מלא נשברנו לוחות ראשונות. ולולא סרחנו בעגל לא הוצרכו ליגם בארון אלא ידיו של משה היו להם תשמשי קדושה לכיסא כבודם ומושב יקרם ליכנס עמם לאלטיר בקרב כל ישראל לארץ ולציוון מכל יווי

אגרות הראה איגרת צ'

ז). אמרת שלפי דברי התורה הולכת ומפתחת, וזה לא אמרתי מעולם דבר זר כזה. מושג ההפתחות, שרגיל העם לחיש, הוא מאורע של פנים חדשנות, הביא קלות ראש. ומה שנכני אומר, שהධיעת העליונה, הסקורת כל המעשים מראש ועד סוף, היא סובבת את כל התויכ. היא אמתת קבלה עול מ"ש, שהוכנו מראש כל הסיבות שישבו התבונות והרגשות לבא לידי החלטות בכל דור ודור בראי וככונן. ע"כ אי-אפשר לאמתה של תורה להתגלות כ"א בהיות עם ד' כולם בארץ מונה בכל תיוקני הרים והחמורים גם יחד, שאו השוב תורה שבע"פ לאייתה, לפי הכרת ב"ד הגדול, היושב במקום אשר יבחר ד', על כל דבר אשר

אורות התורה

א. תורה שבכתב אנו מקבלים ע"י העזרו היותר עליון ויותר מكيف שבנשנתנו. אנו מרגשים מקרבה את הבקה תפארת האורה החיים הכללית של כל היקום. דאים אנו על זהה למעלה מכל הגיוון וascal, חשים אנו רוח אלהים עליון מרחפת עליינו, נוגעת ואינה נוגעת, טסה על פני חינינו ממעל להם וمزחת אותם באורה. האור מבהיק, נצץ וחודר בכל,חתת כל השמים ישרוו. לא רוח האומה חוללה או גדול זה, – רוח אלהים יוצר כל יצירה, חורת חיים זאת יסוד יצירת כל העולמים כולם.

בתורה שבע"פ אנו יודדים כבר אל החיים. אנו חשים שהנו מקבלים את האורה העליונה בצדנו השני שבנשנה, בצדנו המתקרב לח"י המעשה. אנו חשים, שרוח האומה, הקשורה כשלבהת בଘלתה באור תורה אמת, היא גורמה באופיה המייחד, שתורה שבע"פ נוצרה בצורתה המיוחדה. ודאי ככללה היא תורה האדם הזאת בתורתך. – תורה ד' היא גם היא. העין הפוכה של צופה באסקירה המארה, הנאנן בכל בית ד', לא אפשר שימושנה תהיה נעלמת שפעת-חיים זאת לכל פתוחה. גם מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש – זה כל נאמר משה מסיני.

שני אורדים הללו עושים עולם שלם, שמותם וארץ ישבו בתוכו.

ב. תורה שבע"פ מונחת בעצם אופיה של האומה, שמצויה את ברכתה ע"י הגילוי旃ומי של תורה שבכתב. בהתגלותה נמנעה היא תורה שבע"פ מטוריה שבכתב. כי הרי הגורם הראשי למצוא את נתיבתה היא התורה שבכתב, היחס העליון של האומה עם האלות העליונה, עם המגמה של המגות, עם הנצח וההוד שבעלמים וממלعلاה של כל כלותם. אבל בצורה הפנימית הלא התורה ניתנה לישראל בשכלי סגולותם הפנימית העליונה, הרי גורמה סגולה אליה גנזה זו להופעת תורה מן השמים עליהם, ונמצאת עליונה תורה שבע"פ בשורשה משורש תורה שבכתב, "חביבין דברי סופרים יותר מדברי תורה".